

Latvijas
vides
aizsardzības
fonds

Vides konfliktu risināšana

Konstruktīva dialoga priekšnoteikumi

Projekts Mežu īpašnieku izglītošana un iesaiste lēmumu pieņemšanā par meža apsaimniekošanu aizsargājamās dabas teritorijās

Kandava, 27.06.2018

Ilze Dzenovska, sertificēta mediatore
konsultante konfliktu risināšanas jomā
Mg. jur., Mg. Miera un taisnīguma studijas

Vides konflikti = sociāli konflikti

- neizbēgams**
- dabisks sabiedrības attīstības elements**
- konstruktīvs vai destruktīvs**
- risināšanas veids jeb stratēģija nosaka rezultātu**

Latvijas
vides
aizsardzības
fonds

VIDES KONFLIKTU CĒLOŅI

- **Reāli apstākļi:**
 - Resursi, kas samazinās
 - Iedzīvotāju pieaugums
 - Eksploatējošas saimniekošanas prakses
 - Emocionāli politiski lēmumi, kam trūkst objektīva pamatojuma
 - Nepilnīga politiku ieviešana
- **Domstarpības** par to kā labāk pārvaldīt šos apstākļus

Latvijas
vides
aizsardzības
fonds

KONFLIKTU RISINĀŠANAS STRATĒGIJAS

Konkurence: Uzvara/Zaudējums

Piekāpšanās: Zaudējums/Uzvara

Izvairīšanās: Zaudējums/Zaudējums

Kompromiss: Pusuzvara/Pusuzvara

Sadarbība: Uzvara/Uzvara

Kenets V.Tomass, Ralfs H.Kilmans

Latvijas
vides
aizsardzības
fonds

TREŠĀ PUŠE

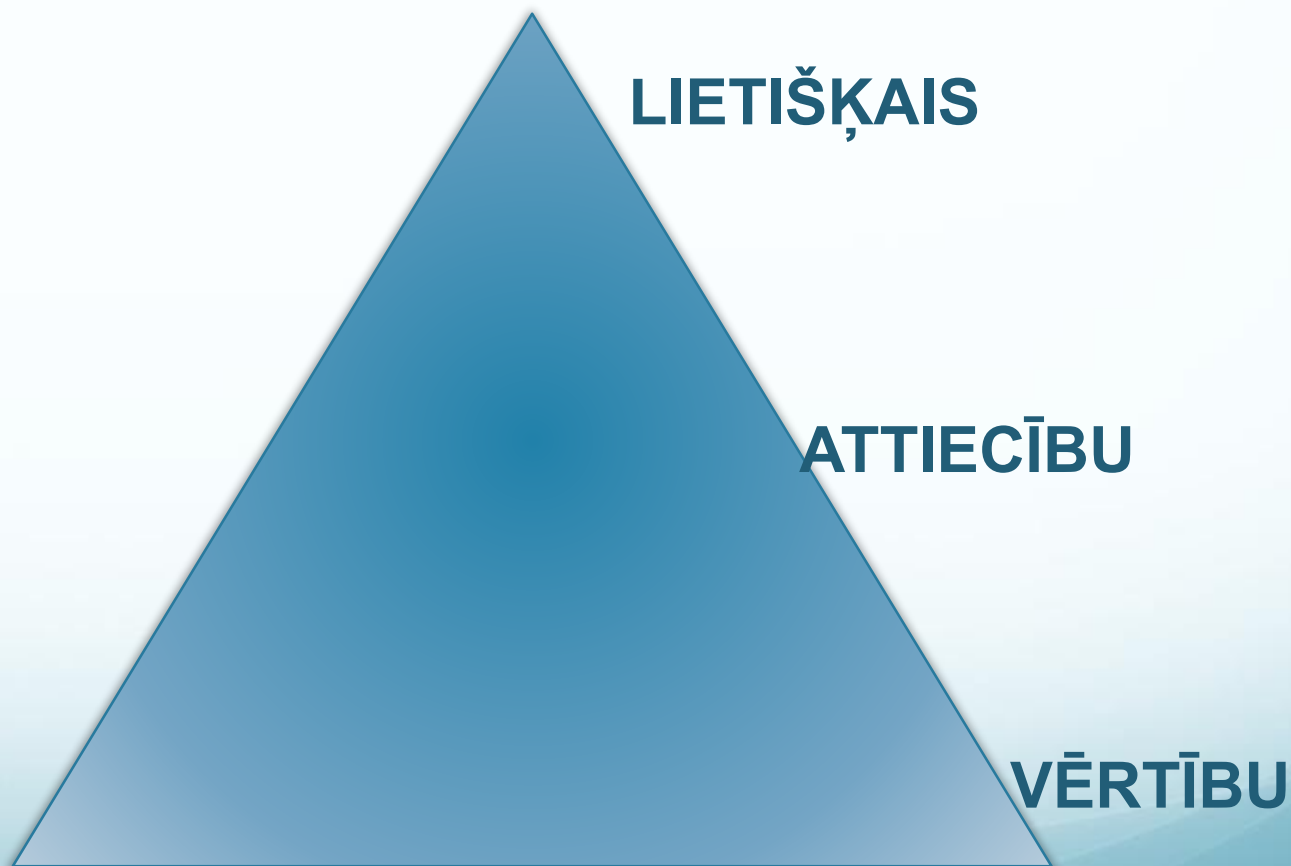
- Kopiena
- Vieta laikā un telpā
- Attieksme
- Prasmes:
 - dialogs kopīgas sapratnes radīšanai
 - uz sadarbību vērsta problēmu risināšana,

Viljams Jurijs (*William Ury, The Third Side*)

Latvijas
vides
aizsardzības
fonds

KONFLIKTA LĪMEŅI

Latvijas
vides
aizsardzības
fonds

KONFLIKTU SAASINĀŠANA

- Pozīcijas
- Izslēgšana
- Pieņēmumi
- Pārpratumu valstība jeb uztveres kļūdas
- Necieņa un necilvēka tēla radīšana
- Ticība vienai taisnībai
- Saturs vs process un forma

Latvijas
vides
aizsardzības
fonds

TREŠĀS PUSES STRATĒGIJAS

- Spēks un spēja nereaģēt
- Cieņa
- Klausīties māksla un empātija
- Iekļaušana
- Pozīciju izzināšana
- Satikšanās tilts

Latvijas
vides
aizsardzības
fonds

VADLĪNIJAS KOPIĢAM DARBAM?

SARUNAS MĒRĶI

PĀRLIECINĀT

- Vara/spēks pār kādu
- Vertikāla hierarhija
- Sāncensība
- Atbildēt un prasīt
- Viena taisnība

SAPRAST

- Vara/spēks kopā ar
- Horizontāla
- Sadarbība
- Lūgt un saprasties
- Visas taisnības

Latvijas
vides
aizsardzības
fonds

EFEKTĪVA KOMUNIKĀCIJA ATGRIEZENISKĀ SAITE

Latvijas
vides
aizsardzības
fonds

DIALOGS – IESPĒJA VAIROT SAPRATNI

Var būt iespēja palīdzēt otram saprast sevi un pašai/m saprast sevi

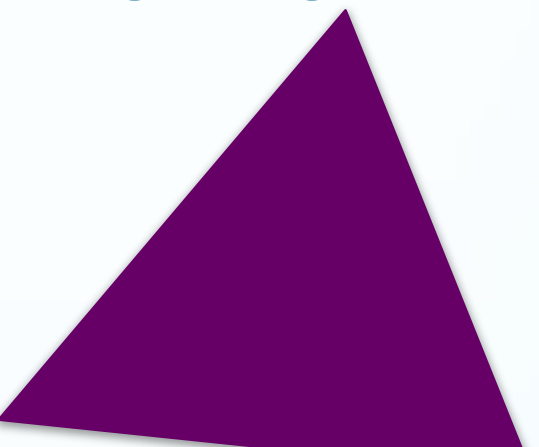

Latvijas
vides
aizsardzības
fonds

EMPĀTIJA UN SIRSNĪGAS SARUNAS

A purple triangle pointing downwards, positioned above the text.

ES RUNAJU, DALOS AR
TO, KAS MAN SVARĪGI

A purple triangle pointing downwards, positioned above the text.

ES UZKLAUSU UN
SADZIRDU TO, KAS TEV
SVARĪGI

A purple triangle pointing upwards, positioned below the text.

KO ES JŪTU? KAS MAN SVARĪGI? KAS MAN
VAJADZĪGS?

Latvijas
vides
aizsardzības
fonds

IZJŪTAS

**Tavas vajadzības ir
piepildītas**

Pateicīga

Ieinteresēta

Priecīga

Cerīga

Mierīga

Pacilāta

Apmierināta

**Tavas vajadzības nav
piepildītas**

Nobijusies

Apjukusi

Samulsusi

Aizkaitināta

Dusmīga

Atsvešinājusies

Nomākta

**Latvijas
vides
aizsardzības
fonds**

VAJADZĪBAS

CILVĒCISKA SAIKNE

pieņemšana
novērtējums
piederība
sadarbība
saskarsme
mīlestība
cieņa
tuvība
drošība
atbalsts

FIZISKA LABSAJŪTA

gaiss
ūdens
ēdiens
atpūta
intimitāte
pajumte
pieskāriens

GODĪGUMS

atklātība
taisnīgums
autentiskums
klātbūtne
prieks
humors
rotaļīgums

MIERS

skaistums
vieglums
vienlīdzība
harmonija
iedvesma
kārtība

AUTONOMIJA

izvēle
brīvība
neatkarība
telpa
spontanitāte

JĒGA

apzinātība
ieguldījums
atklājums
radošums
izaugsme
cerība
attīstība

Latvijas
vides
aizsardzības
fonds

SPĒJA SADZIRDĒT SPOGUĻOŠANA

Palīdz uz klausīt sarunu biedru,
neizkropļojot viņa domas un izjūtas.

Latvijas
vides
aizsardzības
fonds

JUSTIES SADZIRDĒTAM

ATZĪŠANA

Ar klausīšanos vien nepietiek.

**Vienlaikus atzīt teiktā nozīmību,
sakarību, nenozīmē tam piekrist.**

Latvijas
vides
aizsardzības
fonds

NOVĒROJUMI IZJŪTAS VAJADZĪBAS LŪGUMI

Latvijas
vides
aizsardzības
fonds

ĻIELAIS MĒRĶIS PĒC 2-3g

IZJŪTAS

VAJADZĪBAS

LŪGUMI

Latvijas
vides
aizsardzības
fonds

MIERA TAKA

- NOVĒROJUMI
- IZJŪTAS
- VAJADZĪBAS
- LŪGUMI

KARA TAKA

- VĒRTĒJUMI
- DOMAS
- STRATĒGIJAS
- PRASĪBAS

**Latvijas
vides
aizsardzības
fonds**

ATZINĪBAS/ PATEICĪBAS/ NOVĒRTĒJUMA UZKLAUSĪŠANAS DIALOGS

Vēstītājs/ Devējs

Pajautā, vai ir laiks

Izveido acu kontaktu

“Viena lieta, ko Tevī novērtēju.....”

Atbild” “Jā” vai “Nē”

“Tad , kad es to redzu,/dzirdu, es jūtos.....”

Atbild” “Jā” vai “Nē”

Noslēgumā, pasakām paldies par uzklausišanu un uzsmaidām. Ja tas ir tuvs cilvēks un jūtas piemēroti, apskaujam 1 minūti 😊

Uzklausītājs/Saņēmējs

Apliecina, ka ir laiks sarunai

Izveido acu kontaktu

“Ja es Tevi pareizi sapratu, tu teici.....”

“Vai es uztvēru pareizi” jeb “Vai tas ir tas, ko tu domāji?”

Ja saņemam atbildi “nē” turpinam, līdz saņemam apstiprinājumu “jā”, tad turpinam:
“Vai ir vēl kas, ko vēlējies teikt šai sakarā?”

Atspoguļojam dzirdētās sajūtas un atmiņas, pārjautājam “Vai es uztvēru pareizi?”

Ja saņemam nē, tad apkopojam:
“Pārliecināsimies, vai es visu sapratu (te atkārtu)” Vai pareizi?

Pasakām paldies par dalīšanos un uzsmaidām. Apskaujam vienu minūti, ja tuvs cilvēks.

Latvijas
vides
aizsardzības
fonds

ILZE DZENOVSKA

ilze.dzenovska@gmail.com

+37129131424

Mediatore un apzinātas komunikācijas trenere

Peace Lab dibinātāja, Sertificētu mediatoru
padomes locekle

Mag. Miera un taisnīguma studijas, Mag. Tiesību
zinātne

Starptautisku miera izglītības apmācību vadītāja

Palīdz cilvēkiem un organizācijām risināt konfliktus
un apgūt efektīvu komunikāciju un sadarbību